

עיתון התורה

הרב שלמה לוונשטיין שליט"א

לקט פירושים מתוך שיעור פרשת שבוע
בביהכ"ס "דברי שיר" רח' זכריה 4 ב"ב יום חמישי בשעה 22:00

גליון מספר 304

חקת תשע"ג

רבי רחמים חי חוויטא כותב בספרו "שירי מנחה", שיש לתרץ בפשטות: מנין לו לגוי לדעת, שאין אני אוכל בשר וחלב יחדיו? מהיכן ידע הגוי שנהרתי שבבגד שלי לא יהיה שעטנז?!

ענין פרה אדומה ידוע הוא ומפורסם. כבר הגמרא במסכת קדושין (לא ע"א) מספרת על דמא בן נתינה, שבאו חכמי ישראל לקנות אצלו אבן יקרה לחושן, והמפתח היה מתחת לראש של אביו, ואביו ישן באותה עת. הוא סרב להעיר את אביו, אף שעמד להפסיד כסף רב עקב כך. הקב"ה שילם לו שכרו, שבשנה שלאחר מכן נולדה בעדרו פרה אדמה, ובאו חכמי ישראל וקנו אותה בדמים מרובים.

הגויים יודעים על מצות פרה אדומה, ולכן מקניטים את היהודים בגינה - ראו שוטים אלה, שבשביל פרה אדומה, שאין לה שתי שערות שחורות, מוכנים הם לשלם הון תועפות. על כן נאמר: "זאת חקת התורה" - גזרה היא מלפני!

"זאת חקת התורה" (יט, ב)

ברש"י: לפי שהשטן ואמות העולם מונין את ישראל לומר: מה המצוה הזאת ומה טעם יש בה, לפיכך כתב בה חקה, גזרה היא מלפני ואין לך רשות להרהר אחריה.

מה שכתב רש"י שאומות העולם "מונין" את ישראל, בפשטות כוונתו שהם מצערים אותם, "מונין" מלשון אונאת דברים. הם מצערים אותם כיצד מקיימים הם מצוות כאלו שאין בהן טעם והבנה.

אך **רבי מאיר מפרמישלאן** זצ"ל פרש ורמז בדבריו הקדושים של רש"י דבר נוסף:

כאשר יהודי הולך לעשות איזו מצוה, מיד בא השטן - היצר הרע - ואומר לו שזו מצוה קטנה מאד, מעשה של מה בכך שאין הרבה תועלת בעשייתו, אך היהודי מתגבר ואומר לו: לא אכפת לי מהדברים שלך, שהלא כך כתוב בתורה!

מה עושה השטן?

מיד בא מצד שני ואומר ליהודי: "אה, אשריך שזכית לקיים כזו מצוה גדולה, כמה חשובה היא המצוה וכמה גדול שכרה", ומנסה להחטיאו בגאווה כדי לנשלו מהמצוה ומשכרה. והעצה לכך היא, שאחרי שאדם עושה מצוה ישכח ממנה.

דבר זה רמז בדברי רש"י ז"ל: לפני עשית המצוה, השטן ואומות העולם באים ואומרים ליהודי: "מה המצוה הזאת" - לשם מה לך לעשות מצוה זו, והלא אין בה מאומה! אבל אחרי שעושה באים ואומרים לו:

"זאת חקת התורה" (יט, ב)

הפרשה הקודמת מסתיימת במלים: "לא תחללו ולא תמותו", ומיד אחרי כן מתחילה פרשתנו במלים "זאת חקת התורה".

מה הקשר שבין שני הדברים?

חז"ל (שבת ל ע"א) מספרים על דוד המלך ע"ה, שכשרצה להשמר מפני מלאך המוות שלא ימיתהו, ישב ולמד תורה.

כעין זה מספרת הגמרא (בבא מציעא נט ע"א) על רבה בר נחמני, שכשברח מפני המלכות, עלה על דקל גבוה, ושם ישב ולמד, ומלאך המוות לא יכול היה לקחתו כי למד תורה.

דבר זה - אומר **רבי יעקב** [בנו של ה"בן איש חי"] בספרו "ציצים ופרחים" - רמוז בסמיכות הפרשיות: "ולא תמותו" - "זאת חקת התורה", שעל ידי לימוד התורה נתן להמלט אפילו ממלאך המוות!

"זאת חקת התורה... דבר אל בני ישראל ויקחו אליך

פרה אדמה תמימה" (יט, ב)

ברש"י: לפי שהשטן ואמות העולם מונין [מצערים] את ישראל, לומר: מה המצוה הזאת ומה טעם יש בה, לפיכך כתב בה חקה, גזרה היא מלפני, אין לך רשות להרהר אחריה.

הגויים לועגים לישראל: איזה מין בני אדם משונים אתם, עושים מעשים חסרי פשר... לוקחים פרה, ודוקא פרה אדמה תמימה, ואם יש בה שתי שערות שחורות היא כבר לא מספיק טובה עבורכם... ואם יש בה מום, או שהיה עליה עול - היא כבר בכלל פסולה. למה, מה הבעיה בזה?! אתם שוחטים את הפרה, מזים מדמה, שורפים, ומשליכים לאפר עץ ארז ואזוב ושני תולעת... מה התכלית בכל זה?!

אך שאלותיהם וקנטוריהם של אמות העולם אינם מעניינים אותנו, אנחנו יודעים: "גזירה היא מלפני, אין לך רשות להרהר אחריה".

אבל יש להבין - מדוע מקנטרים אותנו הגויים דוקא לגבי מצוה זו? הן יש לנו בתורה חוקים רבים נוספים, שאין לנו טעם והסבר לגביהם. אף איסור לבישת שעטנז - אין אנו יודעים טעמו. ואיזו סיבה יש להתנזר מאכילת חזיר? מה רע בבעל החיים הזה?! מדוע לא לאכול בשר וחלב יחד, וכל שכן - איזה טעם יש לאסור שימוש בסיר בשרי שהתבשל בתוכו חלב?!

אנו עושים זאת רק משום שהקב"ה ציוה.

מדוע, אפוא, מזכיר רש"י דוקא מצות פרה אדמה, שבגינה מצערים אומות העולם את ישראל?

"ומה טעם יש בה?!" - איזו מצוה גדולה, כמה מתוקה ונפלאה היא, בודאי תקבל עליה שכר גדול וכו' וכו'. "לפיכך כתב בה 'חקה'" - לפני המצוה אל תחשוב למה. ואחרי המצוה "אין לך רשות להרהר אחריה", אלא פשוט תשכח ממה שעשית ועל ידי זה ישאר לך השכר לעתיד לבוא.

"זאת חקת התורה" (יט, ב)

נאמר שבמדבר רבה במדרש יט, א: זה שאמר הכתוב (איוב יד) 'מי יתן טהור מטמא, לא אחד', כגון אברהם מתרח, חזקיה מאחז, יאשיה מאמון, מרדכי משמעי, ישראל מעובדי כוכבים, העולם הבא מעולם הזה - מי עשה כן, מי צוה כן, מי גזר כן, לא יחידו של עולם: מה כוונת דברי המדרש?

באר ה"חדושי הרי"ם": "לכתחילה היה נראה שמוטב ללא רע כלל. או אז, יהיו בני האדם טובים, הן לשמים והן לבריות, והכל יהיה פורח וזורח. אבל האמת היא, שהיצר הרע דרוש לעבודת ה', כיון שדוקא על ידי התגברות על היצר מתעלה האדם ועושה נחת רוח ליוצרו.

משל למה הדבר דומה? אדם הרוצה לחזק את שריריו, מתאמן בהרמת משקולות. ככל שהמשקולת כבדה יותר - מתחזק יותר השריר בהרמתה. כך גם במלחמת היצר, ככל שהנסיון גדול יותר - כך האדם המתגבר, מתעלה יותר, ולה' יתברך יש יותר נחת רוח ממנו.

זהו שאומר המדרש: "מי יתן טהור מטמא", כלומר על ידי הטמא מתחזק הטהור, "כגון אברהם" שיצא "מתרח". תרח היה עובד אלילים, ואברהם היה צריך להשקיע עמל וטורח מרובים כדי להגיע לידיעה שיש בורא לעולם, אבל מפני שיגע הרבה - זכה להגיע לדרגה גבוהה ביותר.

כמו כן "העולם הבא מעולם הזה" - על ידי שאנו נתונים בעולם הזה, עולם השקר והנסיונות, מכח כך זוכים אנו לחיי העולם הבא, בזכות ההתגברות על הקשיים והשאיפה להגיע ולהחזיק באמת.

ומי עשה כן, מי צוה כן, מי גזר כן? יחידו של עולם! על דרך זו פרש רבי ראובן קרלנשטיין שליט"א את דברי חז"ל (בבא בתרא עח ע"ב) על הנאמר בסוף הפרשה (כא, כז): "על כן יאמרו המשלים באו חשבון" - "המשלים" - אלו המושלים ביצרם; 'באו חשבון' - בואו ונחשב חשבוננו של עולם, הפסד מצוה כנגד שכרה, ושכר עברה כנגד הפסדה".

"שכר מצוה כנגד הפסדה", כלומר, מהו השכר על המצוה? - בהתאם להפסד ולהשקעה שנוקק האדם להשקיע כדי לקיים מצוה זו!

כאשר אדם עני אומר שאותו לא מענין העולם הזה - זו לא חכמה גדולה, כי מה הוא כבר מבין בעולם הזה?!... אבל אם בנו של גביר עשיר נעשה בחור ישיבה, ומחליט למאוס בהבלי העולם הזה - הרי לפנינו אדם שהשקיע הרבה יותר כדי להגיע למדרגה הזו, ובהתאם לכך יקבל שכרו!

הקב"ה, הוא זה שנתן לנו את העולם הזה, כדי לבנות ממנו את העולם הבא, וככל שקשה יותר לאדם לקיים את התורה והמצוות בעולם הזה, כך ירבה שכרו בעולם הבא!

"ויבכו את אהרן שלשים יום כל בית ישראל" (כ, כט)

מפסוק זה - אומר הרב ירון הלברטל - נתן להביא הוכחה, שבמדבר לא ארע אפילו פעם אחת מקרה של רוצח בשוגג.

שכן, אם היה אדם רוצח נפש בשגגה במדבר, היה עליו לברוח למחנה לוויה ולחכות שם למות הכהן הגדול. ללא ספק, כאשר היה הכהן הגדול מת, היה אותו אדם שמח שמחה גדולה, על שיכול הוא לצאת לחפשי מעיר מקלטו.

כאשר מת אהרן לא היה אדם אחד ששמה, ככתוב: "ויבכו את אהרן... כל בית ישראל". הרי לנו ראיה, שלא היה בכל אותה עת רוצח בשוגג, שממילא במיתת אהרן הכהן הגדול היה שמח על שחרורו.

"באו חשבון" (כא, כז)

האדמו"ר מסקולען נוהג היה לומר: "כשיהודי הולך לקיים מצוה, שומה עליו לבחון ולשאול את עצמו, במה אגרום להקב"ה יותר נחת רוח?". כשננהג על פי חשבון כזה בכל צעד ובכל עשייה שהיא, נמצא עצמנו לא פעם בוחרים לעשות מעשה, אשר כלפי חוץ נראה פחות זוהר ומרשים, אך ללא ספק הוא יסב יותר נחת רוח לבורא העולם.

הוא עצמו נהג כן למעשה, כפי שמספר בספר "מריצי תורה מעולם החסידות": מקורביו הציעו לו לפתוח ישיבה לתלמידים, אך הוא לא עשה כן, אלא העדיף ליסד רשת בתי חנוך לילדים עוזבים ממשפחות העולים החדשים בארץ ישראל, תחת השם "חסד לאברהם".

את מעשהו נמק באמרו: "אם לא אפתח ישיבה לא יקרה מאומה, הבחורים ילכו ללמד בישיבה אחרת, ולרבונו של עולם אין הבדל אם ילמדו בישיבת סקולען או במקום אחר... לא כן אם לא אפתח את המוסדות 'חסד לאברהם' בארץ ישראל, והילדים העוזבים יפלו טרף, חס וחלילה, למוסדות של אנשי השמאל החילוני".

